Skeivt at privatisera nú

Marjus Dam úr Sambandsflokkinum heldur, at landi› eigur at byggja upp eitt nútímas føroyskt samfer›slukerv á› renn hugsa› ver›ur um at privatisera

SAMFER‹SLA
John Johannessen

Ta› gongur væl fíggjarliga í Føroyum, men samstundis ver›ur spart so nógv, at samfer›slukervi› liggur í órøkt.

Hetta sta›festir Marjus Dam, sum er varalimur Sambandsfloksins í vinnunevndini.

Marjus Dam heldur ætlanina um at privatisera samfer›sluna vera eina av mongum royndum at spara upp til fullveldi. Og at spara á samfer›sluøkinum heldur hann vera alt anna› enn rætt.

– Landi› eigur at byggja samfer›slukervi› upp á eitt nútímas stø›i og sí›ani privatisera samfer›sluna. Samfer›slan í dag liggur í órøkt. Til dømis kann eg nevna, at fólk, sum búgva í Mykinese bert sleppa at fer›ast nakrar fáar fer›ir um vikuna, sigur Marjus Dam.

Javnan prís

Marjus Dam vísir á, at Leirvíksfjar›arlei›in og lei›in um Vestmannasund eru einastu farlei›irnar hjá Strandfaraskipum Landsins, sum veruliga geva yvirskot. Tí heldur hann, at landi› eigur at røkja farlei›irnar, so vit øll lyfta undirskoti› í felag.

– Landi› eigur skattapeningin, sum vit rinda. Hesin skattapeningur er millum anna› rokna›ur til samfer›slukervi›. Tí eigur landi› eisini at syrgja fyri at byggja upp hetta kerv, sigur Marjus Dam.

Marjus Dam heldur, at hetta eisini merkir, at landi› eigur at syrgja fyri, at allir borgarar í samfelagnum hava somu sømdir innan samfer›sluna.

– Eg haldi, at fer›ase›laprísirnir áttu at veri› teir somu kring alt landi›. Ta› eigur ikki at kosa meira hjá einum su›uroyingi at sigla um Su›uroyarfjør›, enn ta› eigur at kosta hjá einum vágamanni at sigla um Vestmannasund, sigur Marjus Dam.

Í hesum sambandi vísir Marjus Dam á, at ta› hev›i gjørst nógv d‡rari at fer›ast um Su›uroyarfjør›, um farlei›irnar vór›u privatisera›ar.

Kanna máli›

Hóast Marjus Dam í fyrstu atløgu er ímóti at privatisera samfer›slukervi›, er hann grundleggjandi fyri privatiseringum. Tí heldur hann, at løgtingi› gjølla eigur at kanna fyrimunir og vansar vi› at privatisera partar av samfer›sluni, á›renn stø›a ver›ur tikin.

– Skal naka› av samfer›sluni privatiserast, er heilt vist, at ein posi av pengum má fylgja vi›, so tey, sum røkja farlei›irnar, eisini eru før fyri at røkja tungar farlei›ir og betra um tænastustø›i› á teimum, sigur Marjus Dam.

Sambandstingma›urin vísir á, at lei›in um Vestmannasund á›ur hevur veri› á privatum hondum. Tá var tænastustø›i› høgt, og mennirnir, sum keyptu Sam, rokna›u vi› at skula keypa n‡ggja ferju fimm ár seinni. Men sí›ani gjørdist lei›in almenn, og Sam siglir enn.

Bøta um vegin á Oyrareingjum

10. desember skulu tilbo› ver›a latin inn uppá arbei›i› at gera n‡ggja vegsnaring á Oyrareingjum. Og líkt er eisini til, at bøtt ver›ur um vegin út á Signabø

VEGAGER‹
Magnus Dam

At vegurin av Oyrareingjum út á Signabø ikki er serliga gó›ur, vita tey, sum búgva í økinum og hava fer›ast á vegastrekkinum. Vegurin er smalur, har er nógv tung fer›sla, og ikki er serliga trygt hjá børnum og ø›rum at fer›ast eftir vegnum.

Men nú er broyting í væntu. Landsst‡risma›urin í samfer›slumálum, Bjarni Djurholm, uppl‡sti í løgtinginum t‡sdagin, at arbei›i› at gera n‡ggja vegsnaring á Oyrareingjum er bo›i› út alment, og at tilbo›ini skulu vera latin inn í seinasta lagi 10. desember. 400.000 krónur eru settar av til hetta arbei›i› í ár. Tá i› tilbo›ini eru komin inn, ver›ur fari› í gongd skjótast til ber at gera n‡ggju vegsnaringina.

Og stendur ta› til Tórshavnar kommunu, so ver›ur gjørdur ein n‡ggjur vegur frá tunnilsmunnanum oman á Signabø. Bjarni Djurholm uppl‡sti í svarinum uppá fyrispurning frá Jákup Suna Joensen, løgtingsmanni, at fleiri fyrimunir eru vi› at gera ein n‡ggjan veg frá tunnilsmunnanum og oman á Signabø.

Spurningurin er so, hvør skal fíggja ein n‡ggjan veg – kommunan ella landi›. Spurningurni er eisini, hvør so skal bera kostna›in av at brei›ka vegin millum Oyrareingir og Signabø, sum er landsvegur. Talan er um eitt vegastrekki›, sum er okkurt um 800 metrar langt, og Jákup Suni Joensen heldur ta› hava stóran t‡dning at bøta um hetta vegastrekki›, nú fari› ver›ur undir at gera n‡ggja vegsnaring á Oyrareingjum.

Sambært or›askiftinum í løgtinginum í gjár, ver›ur helst talan um eina loysn, har kommunan og landi› fíggja í felag. Men enn er stø›a ikki tikin til, um ein n‡ggjur vegur skal gerast oman á Signabø, og hesin spurningurin ver›ur í løtuni kanna›ur. Stø›a ver›ur helst tikin til n‡ggja vegin og landsvegin millum Oyrareingir og Signabø undir einum.

Ein annar fyrispurningur hjá Jákupi Suna Joensen t‡sdagin snú›i seg eisini um fer›sluvi›urskiftini í Kollafir›i. Í dag er bert eitt bussste›gipláss í bygdini, og ta› er vi› Sjógv. Jákup Suni Joensen vildi hava at vita, nær hetta ver›ur broytt, tí pengar eru settir av til fleiri ste›gipláss í bygdini.

Í tí sambandinum kundi Bjarni Djurholm uppl‡sa, at tvey ste›gipláss afturat ver›a sett upp í bygdini í næstum. Ætlanin er at leggja anna› nor›uri í Sundum í Kollafir›i á vestaru sí›u av landsvegnum, og hitt ver›ur á Langasandi.

Í samband vi›, at Tórshavnar kommuna og Kollafjar›ar kommuna leggja saman á n‡ggjárinum fer Busslei›in í Havn at koyra nor›ur til Kollafjar›ar, so eisini har er ein bati í væntu hjá kollfir›ingum.

Heldur b‡ta út samskipanina

Hendrik Old tekur ikki undir vi› at privatisera partar av samfer›sluni. Í sta›in heldur hann, at partur av samskipanini eigur at ver›a flutt úr Havn út á økini

SAMFER‹SLA
John Johannessen

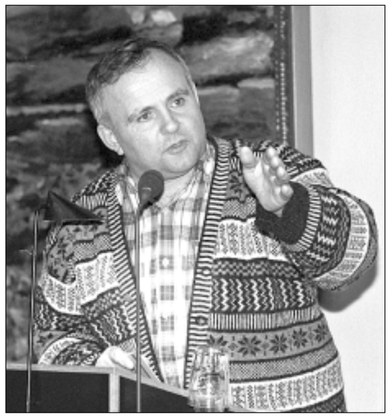

– Ta› er skeivt at fara og bjó›a út aftur bussleiir av n‡ggjum, nú menn hava gjørt sáttmálar og stórar íløgur í bussar.

Hetta heldur Hendrik Old úr Javna›arflokkinum, sum er limur í vinnunevnd løgtingsins.

Hendrik Old vísir á, at samfer›slan vi› bussum var á privatum hondum heilt fram til 1984, tá Fólkaflokkurin syrgdi fyri, at bussambandi› gjørdist til almenna felagi› Bygdalei›ir.

– Tá vór›u lei›irnar rivnar frá teimum privatu. Nú skal Fólkaflokkurin aftur ríva lei›irnar frá teimum, sum hava gjørt sáttmála vi› Bygdalei›ir vi› at bjó›a koyringina út av n‡ggjum, sigur Hendrik Old.

Heldur betur samskipan

Hendril Old heldur, at besta loysnin á samfer›sluøkinum hev›i veri›, um ein partur av samskipanini var› fluttur út Havn út á ymsu økini.

– Hetta hev›i gjørt, at til dømis su›uroyingar fingu samskipa allan flutning í Su›uroynni av skrivstovuni hjá Strandfaraskip Landsins á Drelnesi. Og hetta hev›i merkt eina nógv betur samskipan, sigur Hendrik Old.

Hendrik Old hugsar sær, at Postverki› og Strandfaraskip Landsins í størri mun eiga at virka saman, solei›is at bussarnir eisini tóku post frá til dømis Smyrli.

– Hetta hev›i spart landinum fyri nógvan pening, og um samskipanin fór fram úti á lokaløkjunum, hev›i skipanin eisini gjørst ein ógvuliga tænastuvinarlig og effektiv skipan, sigur Hendrik Old.

Javna›artingma›urin hevur enn ikki nærlisi› uppskoti› hjá Bjarna Djurholm, men hann roknar kortini ikki vi›, at talan er um naka›, hann kann taka undir vi›. Í hansara eygum fer ta› ikki at loysa seg at privatisera samfer›sluøki›.

Savna› samfer›sla einasta loysnin

Øll skulu gjalda fyri eina væl virkandi føroyska samfer›slu, har vegir, ferjur og tunlar eru savna› í eina eind, heldur Heini O. Heinesen úr Tjó›veldisflokkinum

SAMFER‹SLA
John Johannessen

Heini O. Heinesen, umbo› Tjó›veldisfloksins í vinnunevndini, hevur ikki tiki› stø›u til uppskoti› hjá Bjarna Djurholm, landsst‡rismanni, um at privatisera samfer›slukervi›.

Men Heini O. Heinesen hevur kortini sínar egnu tankar um, hvussu føroyska samfer›slukervi› eigur at skipast.

– Eg haldi, at samfer›slukervi› kann sammetast vi› telefon- og elkervi›. Vegir, skip og tunlar eru í veruleikanum ein eind, og tí haldi eg, at tey eiga at skipast sum ein eind, sigur Heini O. Heinesen.

N‡tslugjald

Uppskoti› hjá Bjarna Djurholm sn‡r seg um at privatisera busskoyringina og siglingina, sum Strandfaraskip Landsins í dag røkja.

Hesum er Heini O. Heinesen ikki beinlei›is ímóti, hóast hann ikki roknar vi›, at hetta fer at skapa betur tænastu.

Besta samfer›slukervi› heldur Heini O. Heinesen vera eitt samfer›slukerv, sum ver›ur fíggja› av teimum, sum brúka ta›.

– Vit áttu at havt eitt samfer›slukerv, sum ikki er d‡rari fyri tey, i› búgva úti um landi› og noy›ast at sigla til mi›sta›arøki›. Samfer›slukervi› skal vera solei›is skipa›, at tey sum til dømis koyra úr Havn til Ei›is skulu rinda fyri at hava koyrt hendan teinin, eins og su›uroyingar rinda fyri at fer›ast um Su›uroyarfjør› vi› Smyrli, sigur Heini O. Heinesen.

Hetta heldur Heini O. Heinesen hev›i veri› eitt rættvísari samfer›slukerv, enn ta›, sum vit hava í dag. Hetta samfer›slukervi› hev›i givi› vinnuni úti um landi› og vinnuni í mi›sta›arøkinum somu fortreytir. Tí eftir hesi skipan skuldu øll rinda› fyri at brúkt samfer›slukervi›.

– Eftir skipanini í dag eru ta› bert tey, sum sigla vi› ferjunum, i› rinda veruligt n‡tslugjald, og hetta er eitt sindur órættvíst, heldur Heini O. Heinesen.

Heini O. Heinesen heldur, at skipanin fyri n‡tslugjald av landsvegunum skuldi veri› solei›is snikka› saman, at kilometurtljarin var› lisin av vi› jøvnum millumbilum, og so skuldu fólk rinda eina ávísa upphædd fyri kilometurin. Hetta er ein skipan, sum til dømis er galdandi í Íslandi, vísir Heini O. Heinesen á.

Má vera stórt felag

Skal samfer›slukervi› ella partar av tí privatiserast, heldur Heini O. Heinesen ta› vera alney›ugt, at ta› ver›ur eitt stórt felag, i› skal røkja flutningin.

– Ver›a ta› ymisk felløg, i› skulu røkja farlei›irnar, er heilt vist, at útja›arin kemur at bløø›a fyri ta›. Tí tá ver›ur bert áhugi fyri at røkja tær lei›irnar, sum frammanundan geva yvirskot, sigur Heini O. Heinesen.

Í Uppskotinum hjá Bjarna Djurholm, landsst‡rismanni í vinnumálum, stendur, at landsst‡risma›urin hevur rætt til at krevja, at umsøkjari, sum treyt fyri at fáa loyvi at røkja ávísa farlei›, bindur seg til at skipa fyri nærri tilskila›um flutningi á a›rari farlei›.

Hesum tekur Heini O. Heinesen undir vi›. Hann heldur, at um eitt felag fær loyvi at røkja yvirskotslei›ina um Leirvíksfjør›, eigur ta› at ver›a álagt tí at røkja undirskotslei›irnar til restina av Nor›oyggjum umframt.

Heini O. Heinesen hevur enn ikki sett seg gjølla inn í uppskoti› hjá Bjarna Djurholm, men ta› fer hann at gera komandi dagarnar.

Privatisering einasta rætta

Sámal Petur heldur, at samfer›slukervi › eigur at ver› a privatisera › , so skjótt privat felløg eru til rei›ar at taka uppgávuna

SAMFER‹SLA
John Johannessen

– Ta› er púra skeivt at siga, at ta› ikki ber til at privatisera samfer›slukervi›.

Hetta heldur úr Sjálvst‡risflokkinum, sum er fyrrverandi landsst‡risma›ur í samfer›slumálum og nú varalimur í vinnunevd løgtingsins.

Sámal Petur heldur ikki, at Strandfaraskip Landsins virkar væl sum alment felag. Men fer felagi› at ver›a riki› av privatum, ivast Sámal Petur í Grund onga løtu í, at ta› fer at virka munandi betur.

Krevur treytir

Tingma›ur Sjálvst‡risfloksins heldur kortini ikki, at samfer›slukervi› bara skal privatiserast og so virka sum best ber til.

– Ney›ugt er, at allir møguleikar ver›a kanna›ir fyrst, so vit fáa eina trygga og álítandi skipan. Og tá lei›irnar ver›a privatisera›ar mugu vit seta treytir til tænastustø›i› og til ein samanhang í sjálvum infrastrukturinum, vísir á.

Eftir ætlanini, sum Sámal Petur í Grund hugsar sær, ver›ur Strandfaraskip Landsins ikki tiki› av sum stovnur, hóast allar lei›ir ver›a privatisera›ar. Sámal Petur í Grund hugsar sær Strandfaraskip Landsins sum sambindingarli› millum ymsu arbei›stakararnar. Eisini skal Strandfaraskip Landsins leggja fer›aætlanina.

Fáa blokk

Sámal Petur í Grund er als ikki samdur vi› teimum, sum siga, at ta› ikki fer at privatisera tær farlei›irnar, sum geva undirskot.

Eins og uppskoti› hjá Bjarna Djurholm leggur upp til, heldur Sámal Petur í Grund, at feløgini skulu fáa stu›ul frá landinum fyri at røkja eina lei›, sum hjá Strandfaraskip Landsins gevur undirskot.

– Su›uroyarsiglingin hevur eitt hall á umlei› 6 milliónir um ári›. Tekur ein privatur á seg uppgávuna at røkja su›uroyarsiglingina, eigur hesin at fáa ein stu›ul á millum 5 og 6 milliónir, solei›is at ta› ber til at røkja uppgávuna. Og ta› fer heilt vist at geva eina væl virkandi skipan, sigur .

Sámal Petur í Grund heldur, at ta› saktanst kann gerast eitt gullnám hjá privatum at taka á seg eina lei›, sum í dag gevur undirskot.
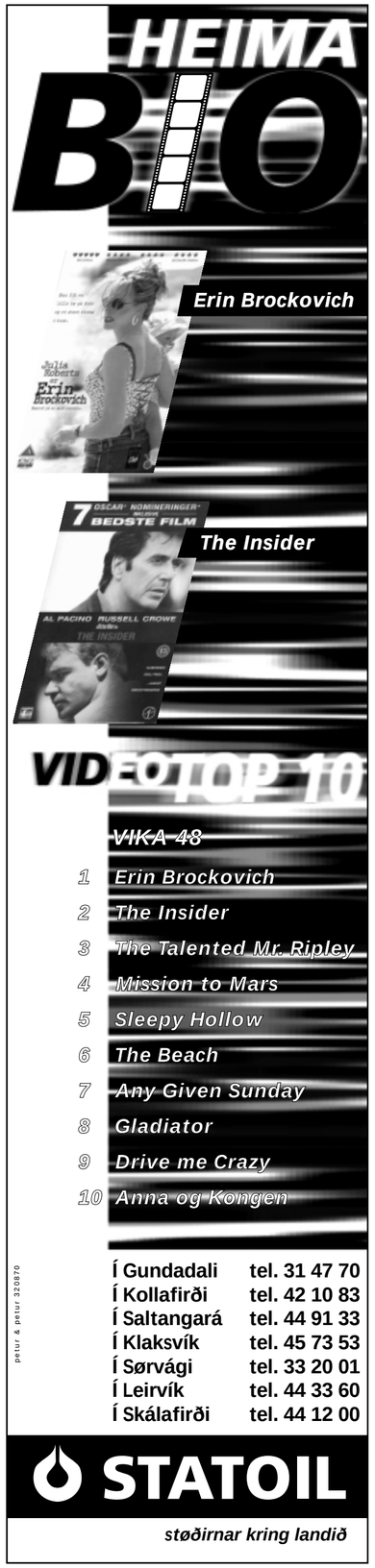
Sámal Petur í Grund starvast sjálvur sum st‡rima›ur umbor› á Ternuni I, sum siglir millum Skálafjør›in og Havnina fyri Strandfaraskip Landsins. Hann heldur, at hendan lei›in hev›i virka› ógvuliga væl vi› einum n‡ggjum skipi, um hon var á privatum hondum.